



12.05.2023

Innspill til Nasjonal handlingsplan for naturmangfold

Spire takker for muligheten til å komme med innspill til den nasjonale oppfølgingen av det nye globale rammeverket for naturmangfold.

Avtalen som ble vedtatt under biomangfoldkonvensjonen i desember 2022 setter nye mål for vern av naturmangfold. Norge holdt et høyt ambisjonsnivå under forhandlingene, og må leve opp til dette på hjemmebane. Skal vi nå målene i det globale rammeverket, og hindre irreversible tap av biologisk mangfold, er det helt avgjørende at Norge tar raske og vedvarende grep.

Helhetlige og sterke tiltak

Tiltak for mer natur må sette naturens egenverdi og menneskerettigheter i sentrum. Såkalte quick fix-tiltak som vektlegger ufullstendige eller problematiske løsninger må unngås. Dette gjelder naturbaserte løsninger som har negative konsekvenser for biologisk mangfold. For å nå målene er det avgjørende å heller prioritere tiltak som setter naturens egenverdi og menneskerettigheter i sentrum. Naturkompensasjon, som innebærer at man kan kompensere for ødelagt natur ved å verne eller restaurere annen natur, kan heller ikke sees som en løsning. Drivere av naturtap må adresseres direkte, uten svake, midlertidige, løsninger som åpner for å fortsette naturskadelig aktivitet som før.

Spire krever:

- At Norges strategi for implementering av naturavtalen er ambisiøs og rettferdig. Norske tiltak må adressere de direkte driverne for tap av naturmangfold.
- At Norge har en nullvisjon for tap av naturmangfold.
- At naturbaserte løsninger som har negative konsekvenser unngås. Klima- og naturtiltak må sette naturens egenverdi og menneskerettigheter i sentrum.

30 % vern og 70% reelt bærekraftig bruk

Videre vil Spire fokusere på at Norge må sikre et effektivt vern av 30 % av land-, hav-, og ferskvannsareal innen 2030. Videre må verneområder forbli underlagt vern for alltid. Skal en nå dette målet må en sikre et representativt og sammenhengende utvalg av natur på land og i havet, og rettighetene til urfolk og lokalsamfunn må respekteres. Skal vi nå 30by30-målet må vi etablere flere verneområder og styrke det vernet som allerede er etablert. Vi kan ikke tillate at verneområder for verdifull våtmark oppheves eller at voldsomme naturinngrep utføres til fordel for utbygging av motorvei og jernbane. Alle arter og økosystemer, inkludert de på havbunnen, har en egenverdi som må vektas tyngre enn økonomiske interesser. De resterende 70% av arealet i Norge må underlegges reelt bærekraftig bruk, der de langsiktige konsekvensene av naturinngrep er grundig evaluerte av uavhengige aktører som ikke står til å tjene på inngrepene.

Spire krever:

- Minimum 30 prosent av både land- og havarealer beskyttes innen 2030, og må økes til minimum 50 prosent innen 2050, for å ivareta naturmangfoldet og sikre naturen for framtidige generasjoner.
- At prinsippet om fritt forhåndsinformert samtykke legges til grunn slik at urfolk, lokalsamfunn, kvinner, unge og andre marginaliserte grupper, samt norsk og globalt sivilsamfunn, inkluderes og får innflytelse på implementeringen og oppfølgingen av naturavtalen.
- Et absolutt forbud mot mineralutvinning og dumping av gruveavfall i sjø og på havbunnen.

DSI

Sist ønsker vi å vektlegge viktigheten av at verdens stater utvikler nye mekanismer for å sikre rettferdig deling av fordeler fra bruken av Digital Gensekvens-Informasjon. Det er avgjørende å anerkjenne at DSI i dag blir kommodifisert og utnyttet av privat næringsliv. Dette er en alvorlig og økende trussel mot biologisk mangfold og mennesker som lever av naturen. Norge må stå i spissen av arbeidet for rettferdig fordeling av fordelene fra DSI og sørge for at rettighetene til småbønder, urfolk og lokalsamfunn prioriteres over profittthensyn og interessene til multinasjonale selskaper.

Spire krever:

- Verdens stater må utvikle nye mekanismer for å sikre rettferdig deling av fordeler fra bruken av Digital Gensekvens-Informasjon.
- Fordelsdeling blir tilpasset en økonomisk modell som prioriterer bærekraft, rettferdighet og demokratisk kontroll over ressurser.

- Norske myndigheter støtter forskningsprosjekt som sporer opprinnelsen til gensekvenser lagret digitalt der hvor opprinnelsen ikke allerede er oppgitt.
- Det blir lovfestet at alle sekvenser lastet opp av norske aktører skal inneholde dokumentasjon på at fritt forhåndsinformert samtykke er innhentet, og at opprinnelsessted er kjent og oppgitt for alle brukere av sekvensen.

Spirens viktigste bidrag

I dette arbeidet vil Spire bidra med å løfte unge stemmer i beslutningsprosesser. Vi vil også fokusere på arbeid for en mer helhetlig og samstemt tilnærming til implementering, der naturkrisa ses i sammenheng med klimakrisa, matsikkerhet og matsuverenitet, rettferdighet og fattigdomsreduksjon.

Vi viser også til felles-innspillet sendt inn av Forum for Utvikling og Miljø, samt rapporten som lanseres 5. juni, på vegne av ForUM, Spire, Verdens Naturfond WWF, Naturvernforbundet, Sabima, Birdlife Norge og Framtiden i Våre Hender.

Spirens syn på Norges muligheter til å bidra til å oppnå de globale målene

Norge er et rikt land med høyt forbruk og et historisk ansvar for tap av naturmangfold og utslipp av klimagasser. Norge har svært gode forutsetninger for å bidra til å oppnå de globale målene, samt en plikt til dette.. Spire mener derfor at Norge har et betydelig ansvar for å restaurere, verne og vedlikeholde økosystemer og artsmangfold hjemme og å bidra med finansiering til bevaring og restaurering av natur i det globale Sør.

Med vennlig hilsen,

Ingeborg Sævik Heltne, nestleder i Spire

Emma Steig Vandeskog, sentralstyrerepresentant for Spirens klima- og naturutvalg